

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

13 octombrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Toma Nadejda,

Judecători – Țurcan Anatolie și Timofti Vladimir,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului în anulare, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 14 iunie 2021, declarat de petiționarul Borodaci Serghei,

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 10.03.2021 – 14.05.2021;

Instanța de recurs: 26.05.2021 - 14.06.2021;

Instanța de recurs în anulare: 11.08.2021 - 13.10.2021.

A C O N S T A T A T :

1. Prin încheierea Judecătoriei Soroca, sediul Central din 14.05.2021, s-a admis parțial plângerea condamnatului Borodaci Serghei împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

A fost constatat faptul că, condamnatul Borodaci Serghei a fost deținut în perioada 21.12.2017 - 24.07.2020 în Penitenciarul nr.16 Pruncul în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, o perioadă de 946 zile, în calitate de condamnat.

S-a mai stabilit că, condamnatul Borodaci Serghei a fost deținut în perioada 24.07.2020 - 14.05.2021, în Penitenciarul nr.6 Soroca, în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, 294 zile, în calitate de condamnat.

În condițiile art.473⁴ alin.(4) Cod de procedură penală, s-a redus pedeapsa condamnatului Borodaci Serghei cu 94 zile, pentru perioada de 940 zile, în care s-a aflat în detenție în Penitenciarul nr.16 Pruncul, cu calcularea a 1 zile de reducere pentru 10 zile de detenție, cu 58 zile, pentru perioada de 290 zile, în care s-a aflat în detenție în Penitenciarul nr.6 Soroca, cu calcularea a 2 zile de reducere pentru 10 zile de detenție, iar pentru perioada rămasă de 10 zile, formată din 6 zile (din perioada de 946 zile în care a fost deținut în calitate de condamnat în Penitenciarul

nr.16 Pruncul) și 4 zile (din perioada de 294 zile în care a fost deținut în calitate de condamnat în Penitenciarul nr.6 Soroca), care nu pot fi reduse separat - 2 zile de reducere pentru fiecare 10 zile de detenție.

Termenul pedepsei definitive de 14 ani închisoare stabilit lui Borodaci Serghei prin sentința Judecătorei Soroca din 28.11.2017, s-a redus cu 154 zile.

S-a respins plângerea condamnatului Borodaci Serghei în partea constatării încălcării drepturilor garantate de art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale, în perioada deținerii sale în Penitenciarul nr.17 Rezina 14.09.2017 - 21.12.2017, ca fiind inadmisibilă.

2. Împotriva încheierii a declarat recurs directorul adjunct al Penitenciarului nr.6 Soroca, comisar principal de justiție Alexandru Popovschi, prin care a solicitat casarea încheierii Judecătorei Soroca, sediul Central din 14.05.2021, în partea reducerii pedepsei cu 154 zile pentru perioada în care condamnatul s-a aflat în detenție în Penitenciarul nr.16 Pruncul și Penitenciarul nr.6 Soroca în calitate de condamnat.

A conchis că, condamnatul Borodaci Serghei nu a fost marginalizat sub nici un aspect inuman și/sau degradant, fiindu-i acordat minimul de condiții a executării detenției.

De asemenea, a stabilit că perioadele de detenție în Penitenciarul nr.16 Pruncul au întrerupt condițiile de detenție contrare art.3 CEDO, ceea ce duce la tardivitatea plângerii condamnatului. Or, penitenciarul nr.16 Pruncul nu a fost recunoscut ca un penitenciar cu condiții inumane sau degradante.

3. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 14 iunie 2021, recursul declarat de petiționar a fost admis, cu casarea încheierii în cauză, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, după cum urmează:

S-a admis parțial plângerea condamnatului Borodaci Serghei împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței CEDO, afectează drepturile condamnatului garantate de art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale.

S-a constatat faptul că, Borodaci Serghei s-a deținut, cu statut de condamnat, în perioada 24.07.2020 - 14.05.2021, în Penitenciarul nr.6 Soroca în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, pe o durată de 294 zile.

În condițiile art.473⁴ alin.(4) Cod de procedură penală, s-a redus pedeapsa condamnatului Borodaci Serghei cu 58 zile, pentru perioada de 290 zile, în care s-a aflat în detenție în Penitenciarul nr.6 Soroca, cu calcularea a 2 zile de reducere pentru 10 zile de detenție.

Perioada rămasă de 4 zile, calculată în condițiile art.473⁴ alin.(4) Cod de procedură penală, care nu pot fi reduse, a fost lasă în continuare în termenul de executare a pedepsei.

Termenul pedepsei definitive de 14 ani, stabilit lui Borodaci Serghei prin sentința Judecătorei Soroca din 28.11.2017, s-a redus cu 58 zile.

S-a respins plângerea condamnatului Borodaci Serghei în partea constatării încălcării drepturilor garantate de art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale, în perioada 14.09.2017 - 21.12.2017, de

deținere în Penitenciarul nr.17 Rezina, ca fiind inadmisibilă.

S-a respins plângerea condamnatului Borodaci Serghei în partea constatării încălcării drepturilor garantate de art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale, în perioada 21.12.2017 - 24.07.2020, de deținere în Penitenciarul nr.16 Pruncul, ca fiind nefondată.

3.1. În motivarea soluției sale, instanța de recurs analizând raționamentul conchis de prima instanță, în raport cu normele legale incidente speței deduse judecătii, a stabilit constatarea eronată de către prima instanță a detenției inumane, condamnatului Borodaci Serghei în Penitenciarul nr.16, pentru perioada 21.12.2017 - 24.07.2020, în condiții care, conform jurisprudenței CEDO, afectează drepturile condamnatului garantate de art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale.

Instanța de recurs a reținut că, potrivit raportului administrației Penitenciarului nr.16 Pruncul, se consideră că: Borodaci Serghei s-a aflat în Penitenciarul nr. 16 Pruncul în condiții de detenție acceptabile, care au corespuns minimului necesar, ultimul nefiind marginalizat sub nici-un aspect inuman și/sau degradant.

Astfel, Borodaci Serghei s-a deținut în Penitenciarul nr.16 Pruncul în perioadele:

- 21.12.2017-05.03.2018, secția fiziologie nr.2, în celula nr.206, dotată cu 6 paturi, total suprafața de 27,9 m², suprafața blocului sanitar 2,3 m², astfel unui condamnat i-a revenit 5,03 m²;

- 05.03.2018-12.04.2018, secția fiziologie nr.2, în celula nr.214, dotată cu 4 paturi, total suprafața de 17 m², suprafața blocului sanitar 2,4 m², astfel unui condamnat i-a revenit 4,85 m²;

- 12.04.2018-15.11.2018, secția fiziologie nr.2, în celula nr.208, dotată cu 5 paturi, total suprafața de 28,3 m², suprafața blocului sanitar 2,3 m², astfel unui condamnat i-a revenit 6,12 m²;

- 15.11.2018-22.11.2018, secția fiziologie nr.2, în celula nr.204, dotată cu 5 paturi, total suprafața de 29,6 m², suprafața blocului sanitar 2,3 m², astfel unui condamnat i-a revenit 6,38 m²;

- 22.11.2018-23.04.2020, secția fiziologie nr.2, în celula nr.205, dotată cu 4 paturi, total suprafața de 28,3 m², suprafața blocului sanitar 2,4 m², astfel unui condamnat i-a revenit 7,67 m²;

- 17.07.2020-24.07.2020, secția psihoneurologie, în celula nr.2, dotată cu 6 paturi, total suprafața de 16,5 m², suprafața blocului sanitar 2,1 m², astfel unui condamnat i-a revenit 3,1 m².

Instanța de recurs a evidențiat că, de către Comitetul European pentru Prevenirea Torturii și Tratamentelor sau Pedepselor Inumane sau Degradante (CPT), în punctul 27-29 al Raportului din 13 decembrie 2018 către Guvernul Republicii Moldova, întocmit în cadrul vizitei care a avut loc în perioada 05-11 iunie 2018 în câteva penitenciare din țară. Potrivit Raportului dat s-a constatat că, starea celulelor, care necesită reparații și îmbunătățirea condițiilor de igienă; accesul limitat la lumina razelor solare; insalubritatea sanitară; infectarea cu paraziții, etc.), a rămas neschimbată pentru un număr mare de deținuți, care

continuau să fie ținuți în condiții, care pot fi dea dreptul considerate inumane și degradante. În Penitenciarul nr.6-Soroca au fost desfășurate reparații minore doar în sectorul 12 și în cantina pentru deținuți, erau în curs de desfășurare lucrările de divizare a dormitoarelor de capacitate înaltă în camere mai mici. S-au menționat încă o dată diferențele izbitoare în condițiile de detenție în diferite zone de cazare. Potrivit punctului 40 al Raportului, s-a constatat că, la Penitenciarul din Soroca, în care erau deținute aproape 800 de persoane, nu era un medic de mai bine de un an. În cabinetul medicului dentist starea condițiilor igienice era deplorabilă. Medicamentele din acest cabinet nu erau păstrate în modul corespunzător. Totodată, specialiștii din cadrul CPT au recomandat autorităților din Republica Moldova ca să-și mărească eforturile în sensul îmbunătățirii condițiilor de detenție curente în penitenciarul respectiv.

Nu în ultimul rând, instanța de recurs a menționat și despre faptul că, potrivit Comitetului European pentru Prevenirea Torturii și Tratamentelor sau Pedepselor Inumane sau Degradante (CPT), în punctul 30 al Raportului din 13 decembrie 2018 către Guvernul Republicii Moldova, întocmit în cadrul vizitei care a avut loc în perioada 05 - 11 iunie 2018, în câteva dintre penitenciarele din țară, a subliniat că, în Penitenciarul nr. 13 - Chișinău, în continuare persistă faptul că în multe celule condițiile materiale și igienice sunt deplorabile, acestea fiind ventilate insuficient și totodată fiind suprapopulate. Totodată, accesul la lumină naturală este limitat, în majoritatea celulelor din cauza ferestrelor de dimensiuni mici. Totodată, specialiștii din cadrul CPT au recomandat autorităților din Republica Moldova ca să-și mărească eforturile în sensul îmbunătățirii condițiilor de detenție curente în penitenciarul respectiv, nefiind constatate careva încălcări de Penitenciarul nr.4 din Cricova și Penitenciarul nr.16 din Pruncul, în acest sens.

În contextul celor raportate mai sus, ținând cont de prevederile art.473³ alin.(2) Cod de procedură penală, instanța de recurs a constatat că administrația Penitenciarului nr.6 Soroca nu a prezentat probe pertinente pentru combaterea aspectelor invocate de către condamnatul Borodaci Serghei în plângere, nu a probat faptul detenției condamnatului în Penitenciarul nr.6 Soroca cu respectarea drepturilor garantate de art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale.

Instanța de recurs a explicat că, informația prezentă în raportul privitor la condițiile de detenție a condamnatului Borodaci Serghei în Penitenciarul nr.6 Soroca denotă că, ultimul s-a aflat într-un spațiu care, în raport cu numărul persoanelor deținute, nu asigură standardul locativ minim de 3 m².

Totodată, instanța de recurs a constatat că administrația Penitenciarului nr.16 Pruncul a prezentat date suficiente privitoare la condițiile detenției condamnatului Borodaci Serghei în perioada 21.12.2017 - 24.07.2020 în Penitenciarul nr.16 Pruncul, pentru ca instanța în mod obiectiv să deducă faptul că detenția condamnatului a fost în condiții care satisfac cerințele garanțiilor statuate la art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale.

În corespundere cu prevederile art.473⁴ alin.(1) Cod de procedură penală, instanța de recurs și-a întemeiat concluziile inclusiv în baza constatărilor

Comitetului European pentru Prevenirea Torturii și Tratamentelor sau Pedepselor Inumane sau Degradante (CPT), statuate în Raportul din 13 decembrie 2018.

Respectiv, instanța de recurs a apreciat că alegațiile deponentului plângerii, condamnatului Borodaci Serghei, care fiind nefondate în partea revendicărilor privitoare la detenția în condiții pretinse ca fiind precare, contrare art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale, în Penitenciarul nr.16 Pruncul.

Cu referire la solicitarea condamnatului Borodaci Serghei, de reducere a pedepsei pentru perioada în care s-a deținut în Penitenciarul nr.17 Rezina, instanța de recurs a reiterat că prin încheierea Judecătorei Chișinău, sediul Cioana din 18.02.2020, menținută prin decizia Curții de Apel Bălți din 15.06.2020, s-a respins ca tardivă cererea condamnatului Borodaci Serghei privind constarea deținerii în condiții contrare art.3 din Convenție pentru perioada în care s-a aflat în Penitenciarul nr.17 Rezina în perioada 14.09.2017 - 21.12.2017.

Respectiv, întrucât pe același capăt de cerere există o hotărâre judiciară irevocabilă, instanța de recurs a respins ca inadmisibilă cerința în cauză.

În consecutivitatea celor expuse, instanța de recurs a dedus un nou termen de reducere a pedepsei condamnatului Borodaci Serghei în temeiul art.473⁴ alin.(4) Cod de procedură penală, calculat doar pentru perioadele de detenție în condiții contrare drepturilor garantate de art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale, în Penitenciarul nr.6 Soroca.

Instanța de recurs a stabilit că, Borodaci Serghei s-a aflat în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale, în Penitenciarul nr.6 Soroca, în perioada 24.07.2020 - 14.05.2021 (pe o durată de 294 zile), în calitate de condamnat.

Evaluând gradul și intensitatea suferințelor suportate de condamnatul Borodaci Serghei în perioada detenției în calitate de condamnat în Penitenciarul nr.6 Soroca, conducându-se de principiul proporționalității și echității, instanța de recurs, în baza art.473⁴ alin.(4) Cod de procedură penală, a dedus soluția de reducere a 2 zile de închisoare pentru fiecare 10 zile în care condamnatul s-a deținut în condiții precare de detenție.

Astfel, pentru perioada de 294 zile în care s-a deținut în Penitenciarul nr.6 Soroca, pedeapsa condamnatului a fost redusă cu 58 zile. Perioada rămasă de 4 zile, din care nu a fost posibil de redus termenul de pedeapsă în condițiile art.473⁴ alin.(4) Cod de procedură penală, a fost lăsată în continuare în termenul de executare a pedepsei.

Instanța de recurs a considerat că reducerea aplicată este una adecvată și suficientă, bazată pe o justă și echitabilă apreciere a circumstanțelor de fapt și pe o legătură rezonabilă de cauzalitate dintre prejudiciul cauzat și recompensa dedusă, și care va avea efectul compensatoriu.

Cu referire la argumentul invocat de recurent privitor la tardivitatea plângerii adresate de condamnatul Borodaci Serghei, instanța de recurs a stabilit că adresarea condamnatului cu plângere la 10.03.2021 este considerată în termen, or nu s-a constatat detenția acestuia în condiții satisfăcătoare în Penitenciarul nr.6 Soroca până la data depunerii plângerii.

4. Petiționarul Borodaci Serghei contestă cu recurs în anulare decizia, solicitând casarea acesteia cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri prin care, potrivit prevederilor art.473³ alin.(4) Cod de procedură penală să i se reducă pedeapsa pentru perioada de detenție în penitenciarele - nr.17 Rezina; nr. 16 Pruncul, nr. 6 Soroca, cu calculul de reducere - 3 zile de închisoare pentru fiecare 10 zile în care condamnatul s-a deținut în condiții precare de detenție.

În motivarea recursului indică că, atât în penitenciarul nr.17 Rezina cât și în penitenciarele nr. 16 Pruncul și nr.6 Soroca a fost deținut în condiții de detenție care, conform jurisprudenței CEDO, afectează drepturile condamnatului garantate de art.3 Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale.

5. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului în anulare declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal concluzionează inadmisibilitatea acestuia din următoarele considerente.

În conformitate cu art.452 alin.(1) Cod de procedură penală, Procurorul General și adjuncții lui, persoanele menționate în art.401 alin.(1) pct.2) și 3) Cod de procedură penală și în numele acestora, apărătorul sau reprezentantul lor legal, pot declara la Curtea Supremă de Justiție recurs în anulare împotriva hotărârilor judecătorești, după epuizarea căilor ordinare de atac.

În corespundere cu prevederile art.455 alin.(2) pct.7) Cod de procedură penală, cererea de recurs în anulare trebuie să cuprindă motivele recursului în anulare cu menționarea cazurilor prevăzute în art.453 și argumentarea ilegalității hotărârii atacate.

Prin trimitere la dispoziția art.453 alin.(1) Cod de procedură penală, se menționează că hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise doar la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată, inclusiv când Curtea Europeană a Drepturilor Omului informează Guvernul Republicii Moldova despre depunerea cererii.

Prin urmare, instanța de recurs în anulare remarcă faptul că, dreptul de a declara recurs în anulare, poate fi exercitat numai în privința hotărârilor judecătorești prin care a fost judecată cauza penală **în fond**, adică hotărârile irevocabile de condamnare, de achitare sau de încetare a procesului penal, după epuizarea căilor ordinare de atac, reglementate de Capitolul IV, Secțiunea I și Secțiunea II ale Codului de procedură penală – **adică calea apelului și recursului ordinar**.

Analizând dispozițiile legale expuse mai sus în raport cu speța dată, rezultă că, decizia instanței prin care s-a dispus respingerea ca nefondat a recursului împotriva încheierii judecătorului de instrucție, referitor la condițiile de detenție, nu este susceptibilă de a fi atacată cu recurs în anulare. Legislația procesuală penală nu prevede această cale de atac și astfel de hotărâri nu cad sub incidența celor prevăzute la art.452 alin.(1) Cod de procedură penală, ce pot fi contestate cu recurs în anulare la Curtea Supremă de Justiție, prin urmare recursul declarat fiind inadmisibil.

Așadar, potrivit prevederilor art.455 alin.(2) pct.7), 453 Cod de procedură penală, instanța de recurs în anulare decide inadmisibilitatea recursului, întrucât

acesta nu corespunde cerințelor de formă și conținut prevăzute la art.455 Cod de procedură penală.

6. În conformitate cu prevederile art.431 alin.(2), 432 alin.(2) pct.1), 453, 455 și 456 Cod de procedură penală, Colegiul penal

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului în anulare declarat de petiționarul Borodaci Serghei, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 14 iunie 2021, pe motiv că nu îndeplinește cerințele de formă și de conținut.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 18 noiembrie 2021.

Președinte

Toma Nadejda

Judecătorii

Țurcan Anatolie

Timofti Vladimir